

Oljuprísir og oljuavgjald hjá vinnuni í Føroyum

Ein av høvuðsinntøkukeldunum hjá tí almenna er tollur og avgjald á vörur. Fyri ikki at avskepla kappingarforið hjá vinnuni, hava stjórnirnar í ymsu londunum rúndan um okkum lagt sær nær, ikki at leggja toll og avgjald á vörur til vinnulig endamál.

Í Føroyum sær út til at vera órvisi, tí her gera politikararnir beint mótsatt. Í okt. 1986 varð ein lóg lýst um serligt gjald á brennolju v.m. Eitt gjald uppá 50-

70 oyru/kg varð lagt á tær ymsu oljuvørurnar, skip og flogfór kortini undantikin. Lógin er soleiðis skrivað, at øll oljan til vinnulivið á landi kemur undir hetta avgjald.

Tær inntøkur, sum landskassin fær av hesum gjaldi, fara í ein serstakan oljugrunn, hvørs endamál er at veita almennum stovnum og grunnum lán, fyri, sum sagt verður, at mótvirka lánøkku uttanlands.

størstu brúkararnir eru sjálvsagt skipini, og so privatu brúkararnir til upphiting av sethúsum v.m. Vinnulivið brúkar eisini rættiliga stórar nøgdir av olju, bæði beinleiðis og óbeinleiðis, og í talvu 2 siggjast

Talva 1
Oljunýtsla í Føroyum í 1989

Brúkarar:	Tons:	í %:	*) Partur hjá ídnaðinum:
Fiskavirkir	8600	3.5	100.0
Flakavirkir	2500	1.0	100.0
Annar ídnaður	2400	1.0	100.0
Akfør	24500	10.0	33.0
Onnur skip	24500	10.0	50.0
Fiskiskip	87000	35.4	100.0
SEV	34500	14.0	40.0
Handlar v.m.	2500	1.0	0.0
Privatir brúkarar	49000	19.9	0.0
Almennir stovnar	10500	4.3	0.0
Samlað nýtsla:	246000	100.0	

*) Mett tøl.

Samlaða nýtslan av oljuvørur í Føroyum í 89 var umleið 246.000 tons, og í talvu 1 sæst býtið millum teir ymsu brúkararnar, og ein meting av, hvønn part vinnulivið eigur í einstøku nýtsluni. Teir

figgjarligu avleiðingarar av oljugjaldinum fyri vinnulivið. Útrokn-ingarnar visa, at av samlaða oljuavgjaldinum, goldið verður inn í Orkugrunnin, eigur vinnulivið umleið 22% av hesum gjaldi.

støðugur og umleið 22 prosent, sæst, at vinnulivið hesi árin hevur goldið í meðal 20 mill. kr. í oljuavgjaldi um árið, ella 80 mill. kr. hesi 5 árin.

Hvat verða pengarnir brúktir til

Útlán úr oljugrunninum frá 86-90:

Ídnaðar-grunnurin		20 mill.
Menningar-grunnurin		20 mill.
Húsáláns-grunnurin		70 mill.
Hitafelagið		35 mill.
Eftir á ymskum kontoum		237 mill.

Tað sæst, at 70 mill. kr. eru farnar til at figgja sethús, og heilar 35 mill. kr. til Hitafelagið á Sandvikahjalla. Eftir á ymskum kontoum í m.a. peningastovnunum skuldu so staðið 237 mill.

Vit vita, at politikarar okkara ikki hava størvegis respekt fyrir pengum, og fyri teimum ljóða 20 mill. kr. ikki av nógvum. Men fyri partar av vinnulivinum er hetta ein stórur kleppur at hava at dragast við, umframt aðrar kleppar, sum tilsaman oyðleggja kappingarforið hjá vinnuni. Vit mugu gera okkum greitt, at kundarnir hjá vinnulivinum, hvørki her heima, ella í utlandinum, eru áhugaðir í at gjalda nakra eykarokning. Vinnan aðrastaðni sleppur frá hesi rokningini, og kann tí levera vørurnar tað biligari. Vinnan her heima kann so velja imillum at

Bergur Poulsen, formaður í Føroya Ídnaðarfelag: Lógin um serligt oljuavgjald er ein misskiljing

liva við einum minni vinningi, færri íløgum og minni menning av vørnum, og soleiðis spakuliga geva upp andan, ella fara við rokningini til t.d. fiskimannin, sum leverar rávørna til ein stóran part av vinnuni. Hann verður so noyddur at liva við einum prisi, sum er óneyðuga lágur. Og so kann ein spyrja, um tað er rimiligt, at fiskimaðurin beinleiðis skal vera við til at figgja sethúsabygging í Føroyum, og gjalda part av hitarokningini fyri villakvarter í Havnini.

Meðan stjórnirnar í grannalondum okkara og vinnulivið har brynja seg út til at standa seg í øktu kappingini, er tað ótrúligt, at føroyskir politikarar so mikið sum droyma um at seta eina slíka lóg í gildi, sum á ein óneyðugan hátt er við til at maa grundarlagið undan vinnuni, og næstan líka ótrúligt er tað, at tær samgongur, sum verið hava eftir táverandi samgongu í 86, ikki enn hava megnað at broyta hesa lóg.

Hendan samgongan hevur nevnt orkuprísir í samgonguskjalinum, og

at vinnan ikki skal gjalda hægri orkuprísir enn galdandi eru aðrastaðni. Vónandi skilja hesir, at lógin um serligt oljuavgjald er ein misskiljing, og at hon eigur at broytast beinanvegin. Eisini eiga teir at bera so í bandi, at vinnan fær endurgoldið tað, hon hevur goldið inn í Orkugrunnin hesi árin, og at restin av pengunum ikki verður brúkt til at byggja fleiri dýrar, óproduktivar almennar bygningar fyrir, men heldur brúktir á ein slíkan hátt, at tað vit liva av, nevniliga tann framleiðandi vinnan, økist og mennist og verður kappingarfor, eisini í framtíðini.

Ídnaðarfelagið

Keldur:
Orkuraðið
Hagdeildin
Gjaldstovan

Húsálánsgrunnurin er størsti lántakari úr Oljugrunninum

Talva 2
Nýtsla av oljuproduktum í Føroyum í 89

Oljugjald kr/kg	0.70	0.50	0.70	0.70	Mill. kr. Avgjald	Mill. kr. Avgjald
Brúkarar:	Gassolja:	Tungolja:	Benzin:	Annað:	Tils.:	*) ídnaður*)
Fiskavirkir	2000	6500	0	100	8600	4.7
Flakavirkir	2500	0	0	0	2500	1.8
Annar ídnaður	2400	0	0	0	2400	1.7
Akfør	9500	0	15000	0	24500	17.2
Onnur skip	24500	0	0	0	24500	0.0
Fiskiskip	84000	2000	0	1000	87000	0.0
SEV	6400	27600	0	500	34500	18.6
Handlar v.m.	2500	0	0	0	2500	1.8
Privatir brúkarar	49000	0	0	0	49000	34.3
Almennir stovnar	10500	0	0	0	10500	7.4
Tilsamans	193300	36100	15000	1600	246000	87.3

Partur hjá ídnaðinum í %:

22.2 % ella 19.4 mill kr.

*) Útroknað tøl

Í lógini um oljuavgjald verður sagt, at fer olju-prisurin upp um eitt ávíst krónutal pr. litur, minskar oljuavgjaldið tilsvareandi, og í talvu 3 siggjast tær veruligu inngjaldingarar í Oljugrunnin frá 1986 til 1990. Rokna vit við, at parturin hjá vinnulivinum er

Talva 3
Inngjaldið í Oljugrunnin:

Inngjaldið:	1986	1987	1988	1989	1990	Tils.:
Mill. kr.	3.5	93.3	108.3	77.9	79.5	362.5
Ídnaðarpartur %	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	
Ídnaðarpartur mill. kr.	0.8	20.7	24.1	17.3	17.7	80.5